

16. Octubre. 1996 (Dossier 1)

23. Octubre. 1996 (Dossier 1)

TEMA 1. ADEQUACIÓ ESTILÍSTICA DEL DISCURS ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

Models de llengua als mitjans de comunicació orals i escrits.

ORAL (TV i Ràdio): Extret de L. Oliva i X. Sitjà. Les notícies a la TV; Instituto Oficial de Radio y Televisión; 1990

ESCRIT (Premsa): Extret de Coromina (1990: pàgs.41–80)

ORAL	ESCRIT
– Estil de conversa (a un amic).	– Estil més literari.
– Unidireccional: llenguatge per entendre a la primera.	– Recepció amb feed-back: Llenguatge una mica més complicat.
– Informació ordenada segons la relevància.	– Ordenació segons l'interès.
– Una idea = una frase	
– Poden haver alteracions exteriors: llengua més repetitiva	– Alteracions nul·les.
– Llenguatge més arrelat al context (aquest matí, avui...).	– Llenguatge menys arrelat al context.
– <u>Estil clar i concís:</u>	– <u>Estil clar i concís:</u>
· No usar paraules amb més d'una interpretació. (es mor/és mort).	– Evitar polisèmia.
· Explicar les paraules tècniques.	
· Evitar les paraules innecessàries.	· Evitar mots buits (El problema de la immigració / La immigració).
· Primer el càrrec i després el nom de la persona.	
· Transcripció fonètica de noms estrangers.	
· Repeticions per afavorir la interpretació, però evitar sinònims.	– Suprimir les repeticions innecessàries.
	· Suprimir formes estereotipades (Fonts ben informades, molts danys materials...).
– <u>Estil senzill, que no vol dir pobre.</u>	– <u>Estil senzill:</u>
· Frases de 25 paraules.	– Frases de 20 paraules de contingut lèxic.
	· Frases breus i simples (juxtaposades i coordinades)
· Més verbs i menys noms (Es va fer l'avaluació / Es va avaluar)	– Verbs d'acció i moviment.
· Temps present, indefinit, futur.	– Present (titulars), passat perifràstic, passat indefinit.
· Evitar pronoms.	– Evitar relatius (només simples: qui, que...).
· Verbs positius (Frases afirmatives).	– Absència de negacions.
· Mai superlatius.	· Nom + Adj. (Llevat de casos d'èmfasi o de significat, Gran home / home gran) Adj. neutres.

	· No abusar dels possessius.
· Absència de preposicions inútils (Per tal de / Per).	
· Absència d'adverbis acabats en -ment.	· Usar pocs adverbis amb -ment.
· Absència de passives.	· Absència de passives. Passiva Activa Passiva reflexa Tematització (La notícia la va donar la ràdio)
– <u>Estil ordenat:</u>	<u>Estil ordenat:</u>
· Subj. + Verb + Obj. + Circums. Obj.: OD, OI, OPrep, Atrib., Predicatiu. Circums: Temps, Lloc.	· Subj + Verb + Obj + Circums.
· Situar el fet i després explicar. Esquema: Moment impactant	(Subj. i Verb han d'estar en contacte) · Primer expliquem allò fonamental.
	Esquema: Ordre complements ha de ser del més curt al més llarg.
· Primer la frase principal i després les subordinades.	
· La font va sempre davant.	· Font intercalada, o al final.

30. Octubre. 1996 (Dossier 1)

6. Novembre. 1996 (Dossier 1)

13. Novembre. 1996 (Dossier 2)

TEMA 2. ANÀLISI DEL DISCURS

Aspectes de cohesió.

(Pàgina 0 Dossier 2)

REFERÈNCIA: La parella cohesiva de referència es dóna quan dos elements es refereixen al mateix element de la realitat.

1. Exofòrica: Un dels elements és fora.

· Dixi: – Persona: Jo, tu, nosaltres i vosaltres són díctiques i ell i ells no ho són.

– Lloc: Les locucions i adverbis de lloc són díctics (aquí, darrera). També ho són alguns verbs de moviment (acosta't, separa't) i alguns determinants (aquest, aquell).

– Temps: Les locucions temporals són díctiques (ara, ahir)

El centre díctic el té qui parla (jo, aquí, ara)

· El coneixement compartit són mots propis dels quals el parlant té un coneixement adquirit.

2. Endofòrica: És la referència que té la parella cohesiva dins el text. No cal estar dins del context. Es subdivideix en anàfores i catàfores:

Anàfora: En Joan ha recollit el premi. Li ha donat el President.

Nom i després pronom que el substitueix.

Catàfora: La porto demà, la camisa.

Pronom i després nom.

2.1. Sintàctica:

– L'anàfora de referència és aquella en la que els dos elements de la parella cohesiva tenen el mateix referent.

– L'anàfora de sentit no té el mateix referent concret, però sí que manté una part del sentit. Usa els pronoms EN, HI, HO, etc...

Ex: A: Jo tinc gana.

B: Jo també en tinc.

És la mateixa gana per tots dos? Ara el referent no és idèntic.

Ex: A: Jo tinc caramels de menta.

B: Jo també en tinc.

No són els mateixos caramels

– L'anàfora el·líptica.

Ex: L'home es va aixecar i " se'n va anar.

2.2. Semàntica:

– Repetició: Sempre actua cohesivament

– Sinonímia lèxica: Els sinònims enganxen el text. Hi ha sinònims totals (idèntics) i parcials.

– Sinonímia textual:

· Semblança (relació és un tipus de...)

Hipèrònim és un mot que té diferents tipus d'elements en sí. Ex: Mitjans de transport. L'hipèrònim és l'element inclòs dins l'hipèrònim. Ex: avió, cotxe, etc...

– Hipèrònim – hipèrònim

– Hiperònim – hipònim – hipònim – hipònim ...

– SN anafòric ocasional: Si poses un sinònim a una persona, al llarg del text qui llegeix entendrà el referent. Són de creació de l'autor i de vegades es fan famosos. Ex: Margaret Thatcher era la Dama de Ferro.

· Inclusió: (Relació és una part de...)

· Oposició (Antonímia):

– Contraris: Hi ha una escala amb dos extrems.

Ex: Clar Fosc

– Contradictoris: No hi ha una escala.

Ex: Viu " Mort

– Correlatius: Relacions de parentiu.

Ex: Pare i fill, sogra i gendre...

– Recíprocs: L'aparició d'un vol dir que n'hi ha un altre.

Ex: Comprador i venedor (si compro és perquè hi ha un venedor)

2.3. Pragmàtica: Són SN que els associem gràcies al nostre coneixement compartit.

20. Novembre. 1996

Cohesió textual: La connexió

Castellà, J.M. (1992. p.169–177)

Cassany, E. (1993): La cuina de l'escriptura, Bcn, Empúries (p. 128–134)

– Connexió: Fenòmen cohesiu que s'estableix entre sintagmes, clàusules, oracions, paraules i elements de context gràcies a uns mots anomenats connectors.

– Connectors: Mots o grups de mots que se solen col·locar als llocs importants del text, on el receptor els pot localitzar fàcilment (els inicis).

· Estableixen una relació tripartita (a tres bandes), segons la qual allò que el segueix queda relacionat amb una part precedent del discurs.

E 1 E 2 E 3

Ex: És bonica però sembla intel·ligent.

· Fa palesa la relació semàntica, sintàctica i pragmàtica que el parlant estableix entre els fets.

Relacions: Tipus de frases:

1. Conjunció copulatives continuatives
2. Disjunció disjuntives distributives
3. Condió real causals finals consecutives

hipotètica condicionals

4. Contrast adversatives concessives

5. Espai- temps temporals locals

· Funcions:

- Marcar actituds
- Fer avançar el text
- Marcar els tons de parla en les converses

· Partícules connectores:

- Conjuncions i locucions conjuntives: doncs, perquè, i, però, sinó...

per bé que, en cas que, malgrat que...

malgrat això, per tal que això...

- Preposicions i locucions prepositives: Per + Infinitiu: Per estudiar no cal...

En/Al + Infinitiu

respecte a/de, pel que fa a, quant a,

en relació amb...

- Adverbis: Així, també, llavors...
- Construccions amb preposició inicial: per exemple, per altra part, en conclusió
- Marcadors textuais: (pàg 6 i 7 dossier 2)
- Conseqüentment: com a resultat (+ temporal)
- Conseqüentment: en conseqüència lògica (+ lògic)
- En tant que: a la manera que / mentre no
- De mica en mica
- A poc a poc

- A hores d'ara
- A mida que: a mesura que
- De quan en quan: de tant en tant
- En ordre a
- Mentre que (adversatiu) " mentres
- Tal i qual: tal com
- Només + Infinitiu temporal: tan bon punt

27. Novembre. 1996

Ella sempre obra conseqüentment Adv aplicable a persones (Connector)

d'una manera conseqüent

Ella és anglesa, consegüentment no sap swahili Adv aplicable a fets (Connector)

per consegüent

en conseqüència

TEMA 6. MODELS TEXTUALS: LA NARRACIÓ

– Van Dijk (1983) –p. 174 llibre Models d'Ús de la Llengua Catalana–

Narració

Història Modalitat

Trama Conclusió

Episodi Avaluació

Marc Esdeveniment

Complicació Resolució

– Adam (1984) –p. 175 llibre Models d'Ús de la Llengua Catalana–

Seqüència narrativa

Situació Complicació Reacció Resolució Situació Moralitat

inicial final

– Adam creu que hi ha uns segments (seqüències textuais) que són trossos de textos. La seqüència és una unitat relativament autònoma dotada d'una organització interna pròpia. No hi ha textos en bloc que són tot

narració o tot descripció, sinó:

[Narració [descripció]] [Argumentació [Narració]]

No existeix un text narratiu, descriptiu, etc... pur. Es diu que un text és narratiu quan la narració és el que més abunda, quan és majoritària.

La narració és molt important a la societat, és el que més s'usa, i un bon narrador sempre tindrà èxit.

– Característiques d'una narració:

· Autor fix (protagonista de la pel·lícula): Tipus d'actors:

– Personal o col·lectiu

– Persona o cosa.

Les accions que fa l'actor han d'afectar algunes persones. La narració ha de tenir una progressió temporal. Al llarg de la història el protagonista ha de canviar, sinó no hi ha narració.

· Procés orientat i complicat: Tota aquesta història ha de tenir un final concret. El final justifica la història. Tota la narració ha d'estar integrada. No hi ha cap fet arbitrari.

Fet 1 Fet 2 Fet 3 Fet 4

Causa – Efecte Causa – Efecte Causa – Efecte Causa – Efecte

A la gent li agrada que hi hagi alguna complicació, és el punt fonamental de la narració.

· Avaluació i moralitat: Una narració ha d'intentar portar a un judici final. Una narració serveix per argumentar alguna cosa, es vol demostrar alguna cosa, es vol donar una lliçó.

– Esquema de la narració (Aristòtil)

Plantejament Nus Desenllaç

– Model de Van Dijk:

· Trama: De què va la pel·lícula, història, etc...

· Conclusió: Com es tanquen els problemes de la trama.

· Episodi: El capítol de la història.

· Avaluació: Sensació que deixa aquest episodi sobre el receptor.

· Marc: Situació local i temporal.

· Esdeveniment: Fets que passen a l'episodi.

· Complicació: Problema.

- Resolució: Problema resolt.
- Model d'Adam:
- Situació inicial: Plàcida, tot rutlla.
- Complicació: Problema, passa alguna cosa.
- Reacció: El protagonista ha de reaccionar.
- Resolució: La reacció del protagonista ajuda a resoldre el problema.
- Situació final: Equilibri altra vegada.
- Moralitat: Pot haver-hi una o no.
- La majoria de notícies són narracions. Als titulars acostuma a haver un desenllaç. Interesen molt l'edat, el sexe del protagonista i el lloc de l'acció.
- Temps verbals de les narracions. Són verbs d'acció en passat amb Complementos Circumstancials de Lloc i de Temps.

Estructura gramatical: Verb acció (passat) + C.C. Lloc + C.C. Temps

Perfet perifràstic: Va declarar

Present: Declara (s'usa als titulars)

Indefinit: Ha aconseguit (efectes de les accions)

- Progressió temàtica: A tota frase hi ha una informació coneguda (tema) i una desconeguda (rema).

Ex: La meva germana recollirà el premi demà

Tema Rema

1ª posició 2ª posició

Estructures de la progressió temàtica:

- Linial: El rema es converteix en tema.

T1 R1

T2 R2

T3 R3

T4 R4

- De tema constant: Un mateix tema i diferents remes.

T1 R1

T1 R2

T1 R3

· D'hipertema derivat: Tens un tema molt ampli i el descompons.

T T (T1, T2, T3...)

T1 R1 T2 R2 T3 R3

· D'hiperrema derivat: Es descompon el rema.

T R

T R1 T R2 T R3

· Del forat semàntic.

4. Desembre. 1996

TEMA 7. La descripció

– Característiques principals de la descripció: (Adam)

· Ancoratge: Orientació que dóna l'emissor al receptor a fi i efecte que trobi el tema de la descripció. Acostuma a ser el títol (Ex: Una tarda d'estiu, etc...) Tipus:

– Amb afectació: El tema de la descripció no apareix fins al final, mantenint el suspens.

– Divers/reformulació: T'introdueixen el tema del discurs de diferents maneres. De vegades fins i tot jugant amb perspectives diferents.

· Aspectualització: És l'operació que aconseguim que tinguem una visió completa de l'element descrit. Ho fa per dos sistemes:

– Propietats: Es descriu l'objecte donant les seves propietats.

– Parts: Es donen les parts de l'objecte. És molt important a la publicitat (Ex: els anuncis de cotxes)

Elements complementaris:

– Adjectius

– Complements del nom

– Oracions de relatiu

– Verbs amb sufixos (vesprejava, simplificava, groguejava, etc...)

· Posada en relació: Contactar l'objecte amb el món extern. Ho fa amb la:

- Situació: On està l'objecte.
 - Metonímia: És una relació de continuïtat. Descrius una persona pel que té al voltant (Ex: roba)
 - Lloc
 - Temps
 - Associació: Associació de l'objecte amb d'altres.
 - Comparació
 - Metàfora: És una comparació amagada.
 - Reformulació: Donar metàfores diverses de l'objecte.
 - Tematització.
 - La descripció és representar, fer present a la ment mitjançant paraules, persones, coses, ambients, accions, etc...
 - La descripció té:
 - Una ordenació jeràrquica que determina el parlant. Els fets venen explicats en un ordre, però el parlant els pot explicar com vulgui, en l'ordre que vulgui.
 - Mot clau: La descripció és un bolcall entorn un mot clau, que pot sortir al principi o al final.
 - Progressió: La descripció s'elabora de mica en mica.
 - Rarament trobem una descripció sola, acostuma a estar dins de narracions o diàlegs.
 - Tipus de descripció:
 - Retrat: Aspecte físic o també qualitats morals, caràcter, aficions, etc...
 - Descripció d'accions: Descripció d'un conjunt d'accions on no hi ha complicació, relació causa–efecte entre els fets, per tant no és una narració (Ex: descripció d'un concert).
 - Estructura gramatical típica d'una descripció: (Acostuma a ser afirmativa)
- Verb Ser (Present o Imperfet) + C.C.L. + C.C.T.
- La descripció és un artefacte lexicogràfic, per fer una descripció cal tenir molt lèxic i que aquest sigui molt acurat. És fàcil fer una narració, però no una descripció.
 - Altres tipus de descripcions:
 - Objectiva: Descripció impersonal, l'emissor no s'implica.
 - Impressionista: Vol provocar emocions.

EXEMPLE PRÀCTIC

Intent de segrest d'un avió grec per part d'un etiop

a) L'etiop S.K., de 32 anys [va intentar segrestar ahir a la matinada un avió de les línies aèries gregues amb 114 passatgers i 20 membres de la tripulació, abans d'aterrar a l'aeroport internacional d'Atenes, procedent d'Austràlia. Ahir mateix va comparèixer davant la justícia grega]. COMPLICACIÓ

b) [A dos quarts de cinc de la matinada hora catalana, les forces especials de la policia van poder desarmar el segrestador, que havia agafat com a ostatge una hostessa embarassada, a qui amenaçava amb un ganivet al coll, mentre demanava poder parlar amb un representant de les Nacions Unides i amb periodistes]. REACCIÓ

c) [El segrestador és un periodista etiop i que va ser expulsat de Grècia i retornat amb escorta per les autoritats australianes, però va assolir escapar de la vigilància i apoderar-se d'un ostatge: l'hostessa de l'avió. Demanava asil i l'alliberament de 500 refugiats polítics a Etiòpia]. COMPLICACIONS ANTERIORS DEL PROTAGONISTA

d) [Serà jutjat els pròxims dies sota les acusacions de retenció il·legal de l'avió, perturbació del vol i violència]. RESOLUCIÓ

MORALITAT: Els segrestadors no tenen èxit

11. Desembre. 1996 (Dossier)

18. Desembre. 1996 (Examen)

8. Gener. 1997

TEMA 9. EL TEXT EXPLICATIU

Llibre Bassols i Torrent (1996, 71–96)

– Explicar:

Fer anàlisi o síntesi de representacions conceptuals. Fer comprendre una cosa que l'altre no entén. Exposar amb paraules clares una matèria (amb exemples, gràfiques...)

Explicar " Exposar

Fer comprendre " Convèncer

L'explicació sol anar dins d'una argumentació, descripció. El text explicatiu sempre té un nom i un perquè subjacent (amagat). La majoria de vegades és un com. L'explicació intenta ser objectiva.

Esquema:

Esquema perquè Esquema perquè Esquema

inicial problemàtic explicatiu

Objecte Objecte Objecte

complex problemàtic explicatiu

Fase de Fase resolutiva Fase conclusiva

qüestionament Interès geològic És envoltat...

És un paisatge únic Té un color...

singular cap altre de semblant Té marges...

Ex: Com pagar menys energia, utilitzant la mateixa.

La tarifa nocturna és la solució a fi que vostè pagui menys consumint la mateixa electricitat. La raó és molt senzilla: a la nit es necessita menys energia, d'aquesta manera és possible reduir considerablement la tarifa.

Contracta la tarifa nocturna (Imperatiu)

Té una primera part explicativa, domina l'argumentació, però vol convèncer per l'ús de l'imperatiu.

– Estructura gramatical:

SN + és X

SN + té Y

· La majoria de textos explicatius són causals o modals.

· El temps verbal sol ser el present d'indicatiu.

· Ús d'adjectius i adverbis: els més importants per donar efecte. Els adjectius són classificatius o especificatius (serveixen per concretar alguna cosa).

· La terminologia és molt important.

· Connectors:

– Causals perquè, ja que

– Consecutius per tal de, per tant

– Finals per tal de

– Adversatives però

– Condicionals si

– Disjuncions o...o

· Comparacions

· Exemples

- Lèxic: Repeticions lèxiques
- Hi ha moltes repeticions
- És important el tractament lèxic específic de cada text explicatiu
- Problemes:
- Text excessiu
- Text escàs (manca d'explicació), no aconsegueixes fer comprendre.
- Ambigüitat o falta de comprensió
- Valoració exacta del receptor.
- Solucions:
- Mantenir l'ordre adequat de les frases.
- Puntuació adequada.
- Màxima objectivitat possible.
- Voluntat didàctica.
- Esquema d'ordenació:
- Començar pels precedents, orígens o motius de la cosa.
- Definició del concepte
- Composició, estructura o classificació.
- Desenvolupament o fases.
- Conseqüències o conclusions

Ex: Vespre de diumenge R. Solsona (129) Ancoratge

A. El vespre de diumenge hi ha llum freda dels fanals i l'espurneig d'uns neons que prediquen en va.

B. Tornen a casa els matrimonis que han passat el cap de setmana a la torre. Sempre que pot, ella porta un ram de flors del jardí o un pom d'espígol o una mata de farigola. I el marit rondina a l'hora de descarregar els paquets, com ha fet en el moment de carregar-los.

Els matrimonis tornen

parts posada en relació

ella ell rondina temps lloc

porta temps comparació cap de a la

un ram setmana torre

Les dones de l'Eixample tornen.

Tornen en petits grups les dones de l'Eixample que han anat a missa despertina. Són tardorals, calmoses i assenyades. Caminen a poc a poc, retenint el pas, per fer durar una mica més la xerrada, com quan eren joves i s'acompanyaven les unes a les altres i tornaven a acompanyar-se una i altra vegada perquè sempre els quedava tela per tallar.

Les dones de l'Eixample tornen Comparació

com quan eren joves

espectualització–propietats posada en relació

són caminen han anat a missa

tardorals temps (despertina)

calmoses

assenyades

15. *Gener. 1997* (Examen)

1